

Ecologische Landbouw in Spanje

Inhoud

1. Inleiding.
2. Wetgeving, controle, certificering, de aanduiding "ecologisch".
3. Stand van zaken: groei en daling.
4. De consumenten
5. Subsidies, promotie, verzekering en verenigingen
6. Beleid: de Strategisch Plannen 2004 – 2006 en 2006 - 2010
7. Belangrijkste problemen:
 - Het gebrek aan interesse van de Spaanse consumenten.
 - De belangrijke afhankelijkheid van export.
 - De belangrijke afhankelijkheid van subsidies.
8. De mogelijke toekomst (studie van het ministerie van Industrie, Toerisme en Handel)
9. Conclusies.

Statistische informatie (*vnl afkomstig van het Spaanse ministerie van Landbouw*) en logo's.

- a. Algemene ontwikkelingen sinds 1991.
- b. Ontwikkeling van het ecologisch areaal tussen 2001 en 2005.
- c. De boeren.
- d. De teelten.
- e. De veehouderij.
- e. De verwerking.
- f. De logo's van de gewestelijke controleorganen.

=====

De kenmerken van "ecologische landbouw" staan beschreven in EU-Raadsverordening 2092/91 en vatten zich samen als een landbouwmethode waarbij belangrijke beperkingen gelden voor het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen, waarbij de vruchtbaarheid van de aarde intact blijft, het milieu wordt gerespecteerd en waarbij levensmiddelen van hoge kwaliteit worden geproduceerd.

1. Inleiding

De ecologische landbouw is in Spanje in korte tijd enorm gegroeid, van naar ha in 2006. Een groot deel van het areaal (%) is echter bestemd als weidegrond en in het gewest is het areaal de laatste jaren gedaald omdat de subsidies wegvielen. Een belangrijk nadeel van de sector is dat de Spaanse consumenten nog weinig interesse hebben zodat meer dan 70% van de ecologische productie wordt uitgevoerd, vooral naar Duitsland, Nederland en

Op 22 februari 2007 heeft het ministerie van Landbouw echter een ambitieus Plan ter Bevordering van de Ecologische Landbouw (Plan Integral de Actuaciones para el Fomento de la Agricultura Ecológica) gelanceerd. Het doel is de sector te professionaliseren en de interne consumptie sterk te verhogen. Het Plan loopt tot het jaar 2010 en om het uit te voeren is een bedrag van 38, mln Euro voorzien.

De nota geeft u nader inzicht in de Spaanse sector en gaat ook in op het Plan voor de jaren 2007-2010.

2. Wetgeving

De ecologische landbouw is sinds 1989 wettelijk in Spanje bij Verordening geregeld: Reglamento de la Denominación Genérica Agricultura Ecológica. Na het in werking treden van EU-verordening 2092/91 werden in 1993 bij Koninklijk Decreet 1852/1993 nieuwe regels vastgesteld. Daarbij werd de bevoegdheid tot controle van het ecologische productiesysteem overgedragen aan de autonome regio's. De huidige Spaanse wetgeving is neergelegd in Koninklijk Decreet 506/2001.

Controle en certificering

In 1993 werd, bij Koninklijk Decreet 1852/93, een Commissie voor de Ecologische Landbouw ingesteld (Comisión Reguladora de Agricultura Ecológica). Dit is het overlegorgaan tussen de sector, de consumenten, de centrale en de regionale overheid. Haar belangrijkste taak was het overdragen van bevoegdheden op het gebied van ecologische landbouw aan de autonome gewesten en daarbij nationaal uniforme criteria op te stellen voor controle en certificering. Dit laatste wordt inmiddels geregeld door een tussen het ministerie en de autonome gewesten opgerichte Werkgroep voor Normen, Toezicht en Controle (Grupo de Normativa, Seguimiento y Control).

De praktische bevoegdheid tot controle en de certificering van ecologische productie berust bij de Raden en Comités voor Ecologische Landbouw. Deze organen vallen onder de landbouw-departementen van de autonome gewesten. Sommige gewesten hebben deze bevoegdheid overgedragen aan particuliere organisaties.

Om ervoor te zorgen dat consumenten goed kunnen zien welke producten ecologisch zijn, zijn diverse merken, logo's en etiketten ontworpen. Op elk product dient ook een etiket, logo of stempel te staan van het bevoegde controleorgaan. Dat betekent en garandeert dat zowel de producenten als de verwerkende industrie zijn onderworpen aan regelmatige controles. Zie ook de lijst met logo's van de gewestelijke controleorganen in de bijlage.

De aanduidingen "ecologisch" en "biologisch"

In 2001 diende het Andalusische Comité voor Biologische Landbouw een klacht bij de Europese Commissie in omdat Spanje het enige EU-land was dat gebruik van de term "biologisch" toestond voor producten die niet op ecologische wijze waren verkregen. Daarop vroeg de Europese Commissie Spanje om ervoor te zorgen dat ook de termen "biologisch" en "organisch" alleen nog maar gebruikt zouden worden voor ecologische productie. Pas in maart 2005 heeft de nieuwe Spaanse regering het probleem erkend. Na overleg met de autonome gewesten, consumenten en het bedrijfsleven heeft de Spaanse ministerraad op 30 december 2005 de wijziging van het Koninklijk Besluit 1852/1993 vastgesteld. Daarmee zijn de termen "biologisch", "ecologisch" en "organisch" nog alleen toegestaan voor producten en hun bestanddelen die daadwerkelijk aan de eisen van ecologische productie voldoen. De wijziging wordt op 1 juli 2006 van kracht.

2. Stand van zaken

(Zie ook de bijlage met statistieken)

In de EU is Spanje qua productie de vierde producent van ecologische producten, na Italië, Duitsland en het VK.

Areaal

Volgens het Spaanse ministerie van landbouw waren er op 31 december 2005 807.569 ha ecologische landbouw. Dat is een stijging met 10% t.o.v. december 2004. Ongeveer 23% van het ecologisch areaal bestaat uit bos en struiken.

Uit de statistieken is te zien dat het grootste ecologische areaal (67%) zich bevindt in de gewesten Andalucía (50%), Aragón (9,2%) en Extremadura (8,4%).

Daling!

De 10% areaalstijging in 2005 volgde op een stijging met 1,3% in het jaar 2004. De groei lijkt er langzaam uit te gaan en dat is vooral te wijten aan de enorme daling van het ecologische areaal in het gewest Extremadura tussen 2001 en 2005: van 172.958 tot nog 67.379 ha. Deze daling van 61% is met name het gevolg is van het wegvallen van de aanloopsubsidies, waardoor de productiekosten weer hoger zijn geworden dan die van de traditionele landbouw. Daar komt bij dat veel boeren de winsten niet hebben gebruikt voor modernisering, herstructurering en rendementsverbetering van hun bedrijven. Om dezelfde redenen is het ecologisch areaal ook gedaald in Castilla y León (- 23%), Cantabria (- 8%) en Galicia (- 3%).

Producenten

Het aantal producenten is tussen 2001 en 2005 gestegen van 15.606 tot slechts 15.693, terwijl in 2003 nog 17.028 producenten werden geteld. Zoals hierboven geschreven is de daling te wijten aan het wegvallen van de aanloopsubsidies. De daling was het grootst in het gewest Extremadura, waar het aantal boeren met 37% daalde van 5.745 naar 3.608, en in Castilla-La Mancha met een daling van 11%.

Teelten

Bijna 33 procent van het ecologisch areaal is bestemd voor de veehouderij: weiden en veevoedergewassen. Daarna volgen granen en groenvoeders met 27%, olijven met 26% en nootvruchten met 12%.

Veehouderij

Er zijn nu 1.879 veehouders, waarvan de meeste vleesrunderen (805) of vleeschapen (421) houden.

Verwerking

Het aantal verwerkende bedrijven bedroeg in 2005 iets meer dan 1.750 bedrijven maar inmiddels ligt hun aantal op 2002. Daarvan houdt 15% zich bezig met het maken van brood en pasta's, 14% met het inblikken van groenten en fruit en eveneens 14% met de wijnproductie. Ongeveer 11% is maakt olijfolie.

3. De consumenten

Ondanks het enorme areaal ecologische landbouwgrond is de verkoop van ecologische producten in eigen land zeer gering. Qua hoofdelijke consumptie staat de Spanjaard op de tiende plaats in Europa. Waar de gemiddelde consument in Denemarken en Zweden ongeveer 50 Euro per jaar aan ecologische producten uitgeeft, koopt de Spaanse consument voor slechts 5 Euro. De oorzaak is vooral een groot gebrek aan interesse. Het feit dat ecologische

producten gemiddeld 50% duurder zijn dan conventionele producten zou volgens enquêtes geen grote rol spelen.

Begin 2006 werden verschillende enquêtes naar de bekendheid van ecologische producten gehouden.

De conclusies:

- 72,5% heeft wel eens van ecologische producten gehoord.
- 54% denkt dat biologische producten gezonder zijn dan andere.
- 48,5% zegt regelmatig ecologische producten te kopen.
- 62,1% van de ondervraagden eten ze nooit, vooral omdat ze het bestaan ervan niet kenden, ze moeilijk te krijgen of te duur zijn.
- 14% gelooft dat je er slanker door wordt, 12% denkt dat ecologische producten vol beestjes zitten en 17% dat biologische producten de stoelgang bevorderen.
- Acht op de tien ondervraagden denkt dat het aanbod van ecologische producten in de toekomst zal stijgen.

4. Subsidies, promotie, verzekering en verenigingen

Subsidies

Sinds 1995 worden EU-subsidies verstrekt ter bevordering van de (omschakeling naar) ecologische landbouw. De subsidies worden gegeven in de vorm van een jaarlijkse hectarepremie, waarvan de hoogte afhankelijk is van het soort product. De subsidie wordt voor een maximum periode van vijf jaar gegeven. De autonome gewesten houden toezicht op het juiste gebruik van de subsidies.

Zoals vermeld onder punt 2 blijkt dat veel producenten met de productie stoppen zodra de subsidie wegvalt.

Promotie

In 2002 werd in Zaragoza voor de eerste maal een beurs voor ecologische producten georganiseerd. Sindsdien zijn op de meeste levensmiddelenbeurzen ecologische afdelingen te vinden.

Het ministerie subsidieert deelneming van ecologische producten aan beurzen. Ook doen deze producten mee aan de jaarlijkse toekenning van medailles voor goede Spaanse levensmiddelen.

Verzekering

In april konden ecologische boeren ook deelnemen aan het stelsel van Nationale Landbouwverzekeringen. Hierbij kunnen meerdere risico's worden verzekerd, waarbij het ministerie iets meer dan de helft van de verzekeringspremie betaalt.

Verenigingen

In oktober 2001 werd in het gewest Andalucía de eerste vereniging voor biologische landbouw opgericht. Het laatste gewest waar een dergelijke vereniging werd opgericht was de Canarische eilanden.

De verenigingen willen er vooral voor zorgen dat de landbouwers weten wat biologische teelt is en trachten hen er toe te bewegen biologisch te gaan telen. De gewestelijke overheden werken mee en bieden voorlichting en cursussen over biologische productie aan. Op dit moment kennen alle gewesten en vele provincies een ecologische vereniging. Ook de grote

landbouworganisaties (Asaja, Coag en Upa) geven voorlichting steun over deze productiewijze.

5. Beleid

Strategisch Plan voor ecologische landbouw 2004 - 2006

Op 19 januari 2004 presenteerde de Spaanse minister een strategisch plan ter bevordering van de ecologische landbouw. Het plan was opgesteld na het houden van een consultatieronde met producenten, verwerkers, wetenschappers, verenigingen van ecologische landbouwers, handelaars, winkeliers, gemeentes en autonome regio's. Het plan moet eind 2006 zijn gerealiseerd. Voor de diverse acties is een totaalbedrag van 56,5 mln Euro vastgelegd. Hoofdpunten zijn de modernisering van de verwerkende industrie en betere promotie.

Doelinden strategisch plan

Er zijn acht doelstellingen geformuleerd:

1. Ontwikkeling van de ecologische landbouw en veehouderij (43,84 mln Euro).

Onder deze post vallen onder meer (a) een studie naar de levensvatbaarheid van een op de ecologische landbouw gerichte verzekering, (b) een studie naar het gebruik van grondstoffen voor diervoeders, (c) het opstellen en drukken van praktijkgidsen voor ecologische landbouw, (d) het opstellen van een register voor geregistreerde autochtone zaden en planten, en (e) een studie naar de coëxistentie tussen ecologische en niet-ecologische gewassen.

2. Bevordering van de verwerking van ecologische producten (3,045 mln Euro).

Dit betreft onder meer (a) modernisering van de verwerkende industrie, (b) het opstellen van normen per ecologisch product, en (c) aanpassing van slachthuizen en uitsnijderijen zodat voor ecologisch geproduceerde dieren aparte slachtlijnen en uitsnijkamers worden ingericht.

3. Verbetering van handel en verkoop (3,864 mln Euro).

Hieronder valt onder meer (a) steun voor het opzetten van een goede afzetstructuur met een geconcentreerd aanbod van de producten, (b) het geven van commerciële en technische opleiding aan medewerkers van coöperaties, (c) een studie naar de mogelijkheden van uitvoer naar zowel EU-landen als derde landen, (d) het streven naar een groter aanbod van ecologische producten in de winkels, (e) het streven naar promotie van ecologische producten op binnenlandse en buitenlandse levensmiddelenbeurzen, en (f) zorgen voor betere etikettering.

4. Verbetering van het consumentenvertrouwen (1,132 mln Euro)

Dit betreft onder meer (a) het voeren van een informatiecampagne onder consumenten, (b) het promoten van ecologische producten, (c) het uitvoeren van een marktonderzoek, (d) het opzetten van een specifieke webpagina op de site van het ministerie van landbouw, (d) het inrichten van een consumentenpanel op het ministerie, en (e) het uitloven van prijzen voor goede ecologische producten.

5. Verhoging van het opleidingsniveau binnen de sector (0,951 mln Euro).

Hieronder vallen: (a) het opzetten van acht specifieke ecologische opleidingen voor leraren en technici, (b) het opstellen van ecologische opleidingsprogramma's op agrarische scholen en universiteiten, en (c) het opstellen van een documentatiecentrum voor ecologische landbouw.

6. Verbetering van de controle (0,7 mln Euro).

Hieronder valt onder meer (a) het opstellen van een Nationaal Ecologisch Logo, zowel ter garantie van de kwaliteit als ter promotie van het product, (b) het vaststellen van vaste normen die internationaal erkend moeten worden, (c) harmonisatie van procedures die certificerende instanties gebruiken voor het erkennen van een producent/product, en (d) invoering van de door de EU vastgestelde controlerichtlijnen.

7. Bevordering van onderzoek en ontwikkeling (2,25 mln Euro).

Dit betreft onder meer (a) het vaststellen van een Algemeen Plan voor Onderzoek van Ecologische Productie, (b) het bevorderen van het uitvoeren van onderzoeksprojecten, (c) het houden van nationale ecologische onderzoeksdagen, en (d) het bevorderen van de publicatie van ecologische studies en onderzoeksresultaten.

8. Het creëren van een verticaal gestructureerde sector (0,7 mln Euro).

Dit betreft (a) het steunen van de oprichting van een interprofessionele organisatie (een soort productschap), (b) het bevorderen van samenwerking tussen producenten, verwerkers en handelaren, (c) het organiseren van ontmoetingsbijeenkomsten en (d) het opstellen van werkgroepen ter uitvoering van het Strategisch Plan.

Strategisch Plan 2007 - 2010

De minister van Landbouw stelt op congressen en levensmiddelenbeurzen voortdurend dat de ecologische landbouw een van de prioriteiten binnen het kwaliteitsbeleid is en dat het van fundamenteel belang is dat de ecologische landbouw zowel technisch als economisch levensvatbaar wordt. Zij ziet deze landbouwmethode ook als een essentieel onderdeel van het nationale regeringsbeleid om het platteland levensvatbaar te houden.

Op dit moment is het ministerie van Landbouw bezig met de voorbereiding van het strategisch plan voor de jaren na 2007. Hierin zal meer nadruk worden gelegd op ecologische zaden, verwerking, diervoeding en consumptie.

In april 2006 maakte het ministerie afspraken gemaakt met de Spaanse Maatschappij voor Ecologische landbouw (Sociedad Española de Agricultura Ecológica, SEAE) en de vereniging Intereco. Het doel is de productie en afzet van biologische producten te bevorderen. De afspraken gelden voor drie jaren en houden het volgende in:

- Steun voor informatiecampagnes over ecologische productiemethodes en producten.
- Steun bij opleiding van het personeel.
- Het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek.
- Steun bij de harmonisering van controles en certificeringmethoden

6. Belangrijkste problemen

De belangrijkste problemen voor de Spaanse ecologische landbouw zijn m.i. de volgende:

1. Het gebrek aan interesse van de Spaanse consumenten.

Hoewel al sinds 2002 extra aandacht wordt gegeven aan promotie van ecologische producten, blijft zowel de onbekendheid van de producten als het gebrek aan interesse groot. Het feit dat ecologische producten gemiddeld 50% duurder zijn dan conventionele producten is van minder belang. Misschien is de belangrijkste reden gewoon dat de traditionele levensmiddelen ook lekker zijn.

2. De belangrijke afhankelijkheid van export.

Door het gebrek aan belangstelling van de Spaanse consumenten wordt het overgrote deel van de productie (90%) nog steeds uitgevoerd, vooral naar Duitsland. Maar als de Duitse consumenten minder belangstelling zouden krijgen, andere producten willen eten of de concurrentie vanuit de nieuwe lidstaten dan wel vanuit Egypte, Marokko en Turkije zou toenemen, dan kan deze uitvoer dalen. Zonder afzet in eigen land en zonder redelijke marktaandeelen in andere Lidstaten kan dat leiden tot de noodzaak de producten af te zetten tegen de marktprijs van niet-ecologische producten.

3. De grote afhankelijkheid van subsidies.

Opvallend is de tussen 2001 en 2005 opgetreden daling van het aantal hectares in de gewesten Extremadura (61%) en Castilla y León (23%) en Cantabria (8%). Uit onderzoek blijkt dat de daling het directe gevolg is van het wegvallen van de aanloopsubsidies (die hadden een duur van vijf jaar).

Ook bestaat een belangrijk deel (37%) van het ecologische areaal uit weidegrond en de boeren verdienen daar alleen maar aan dankzij de hectaresteen, maar nemen niet het initiatief om extra inkomsten te verdienen uit de productie en verkoop van ecologisch vlees.

Indien de subsidie-afhankelijkheid inderdaad zo groot is, dan zal deze tendens zich in andere gewesten voordoen, zodra ook daar de aanloopsubsidies vervallen. Een teken aan de wand is dat van areaaldaling nu ook sprake is in Cataluña (- 9%), Madrid (- 1,9%), Navarra (- 3,3%) en Rioja (- 0,5%), en dat de stijging in twee andere gewesten nagenoeg tot stilstand is gekomen.

4. Residuen van bestrijdingsmiddelen.

Er zijn regelmatig berichten dat in de ecologische eindproducten toch (veel) residuen van gewasbeschermingsmiddelen worden gevonden. Heldere gegevens zijn echter niet beschikbaar.

7. De mogelijke toekomst

Studie van het ministerie van Industrie, Toerisme en Handel

In november 2004 verscheen het resultaat van een in opdracht van het ministerie van Industrie, Toerisme en Handel uitgevoerd onderzoek naar de ecologische landbouw in Spanje. De studie werd uitgevoerd door de onderzoekers Luis Miguel Rivera en Carmen Escribá. De onderzoekers hebben een analyse van de situatie van de afgelopen jaren gemaakt en hieruit mogelijke toekomstige ontwikkelingen afgeleid. Daarbij hebben zij ook rekening gehouden met de grote aandacht die de overheid aan bevordering van ecologische productie en consumptie geeft, zowel op nationaal niveau (Strategisch Plan 2004 - 2006) als via strategische plannen van de diverse autonome gewesten.

Hun conclusies:

- Stijging areaal: het Spaanse areaal zal in de komende vier jaar jaarlijks stijgen met minimaal 90.000 ha of maximaal 152.000 ha. In het eerste geval zal het totale ecologische areaal in het jaar 2009 1,25 mln ha bedragen (dus 65% meer dan in 2003), in het laatste geval op 1,6 mln. De onderzoekers achtten de eerste optie de meest waarschijnlijke. NB: in 2005 is de minimale groei van 90.000 ha niet gehaald omdat veel boeren met ecologische productie zijn gestopt omdat zij geen subsidie meer kregen. De eerste optie lijkt dus evenmin reëel.
- Stijging aantal boeren: de onderzoekers verwachten dat ook het aantal ecologische boeren zal stijgen. Ook hier is sprake van twee mogelijkheden: een meest waarschijnlijke stijging tot 21.500 in het jaar 2009 (er van uitgaande dat de stijging langzaam afneemt) of een

blijvend sterk stijgend aantal zodat er in dat jaar 25.000 zouden zijn. Dit laatste getal is berekend op basis van de gemiddelde stijging met 1.386 boeren sinds 1991.

NB: op dit moment ziet het er naar uit dat de eerste optie de juiste is.

- Stijging gemiddelde oppervlakte: tenslotte is een combinatie berekend van de stijging van het areaal en van het aantal boeren. De onderzoekers komen dan voor het jaar 2009 uit op een gemiddeld aantal hectare per boer tussen de 74 en de 90 hectare.

Samengevat

De onderzoekers verwachtten de volgende situatie in het jaar 2009:

- Een ecologisch areaal tussen de 1,25 en 1,6 mln ha.
- Ongeveer 21.500 ecologische boeren.
- Ongeveer 7.500 verwerkende bedrijven (tot nu toe steeg het aantal jaarlijks met meer dan 250, maar de onderzoekers denken dat dit gaat oplopen tot gemiddeld 1000 per jaar.

Op dit moment (juni 2006) lijkt het er echter op dat het wegvallen van de subsidies er toe zal leiden dat het areaal en het aantal ecologische boeren in het jaar 2009 zelfs lager kan zijn dan in de studie wordt verwacht.

8. Conclusies

De Spaanse overheid is, zowel op nationaal als gewestelijk niveau, zeer actief in het bevorderen en promoten van ecologische landbouw. Ook de grote landbouworganisaties steunen deze landbouwmethode. Daardoor is het ecologisch areaal sinds begin jaren '90 zeer snel gegroeid.

Op basis van deze groei valt in de komende jaren een verdere sterke groei te verwachten.

Maar toch zijn er sterke aanwijzingen dat de productie te afhankelijk is van subsidies. Reeds nu leidt het verdwijnen daarvan tot sterke daling van het ecologisch areaal. Dit is al duidelijk merkbaar in het gewest Extremadura. Ook zijn er handicaps: een nauwelijks geïnteresseerde nationale markt, de grote afhankelijkheid van de Duitse markt waar vrijwel alle productie naar wordt uitgevoerd en de toenemende concurrentie die de Spaanse exporteurs daar kunnen verwachten.

Indien de berichten dat in de eindproducten toch regelmatig (veel) residuen van gewasbeschermingsmiddelen worden aangetroffen, juist zijn, dan zal dit moeten leiden tot een scherpere controle op gewas en eindproduct. Misschien moeten producties dan aan het ecologisch areaal worden onttrokken.

Ik verwacht dan ook het volgende:

- a. Een mindere stijging van areaal en aantal ecologische boeren dan het door de onderzoekers verwachte minimum. Indien het "voorbeeld" van Extremadura wordt gevolgd, waar sprake is van een zeer scherpe daling ten gevolge van het wegvallen van de aanloopsubsidies, dan zouden areaal en aantal boeren in 2009 zelfs lager kunnen zijn dan nu.
- b. Meer promotie om Spaanse consumenten tot het nuttigen van ecologische producten over te halen.
- c. Meer actie van de Spaanse overheid en exporteurs om enerzijds het Duitse marktaandeel te behouden en anderzijds marktaandelen in andere Lidstaten te veroveren.
- d. Strengere controle op gebruikte gewasbeschermingsmiddelen en kwaliteit.

=====

STATISTISCHE BIJLAGEN en LOGO's

(Bron: Spaans ministerie van Landbouw)

Nb: de procenten zijn afgerond tot 1 cijfer na de komma

a. Algemene ontwikkelingen sinds 1991

Groeiend areaal maar minder boeren

Onlangs heeft het Spaanse ministerie van Landbouw de statistieken over 2005 gepubliceerd. Hieruit blijkt dat het areaal opnieuw flink is toegenomen maar dat het aantal biologische boeren daalt

	<u>1991</u>	<u>2000</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>
Aantal hectares	4.235	380.920	725.254	733.182	807.569	
Aantal boeren	3436	13.394	17.028	16.013	15.693	
Aantal verwerkers	50	666	1.439	1.635	1.764	

b. Ontwikkeling van het ecologisch areaal

De verdeling over de autonome gewesten.

De biologische productie groeit in de meeste gewesten. Opvallend is de sinds 2003 opgetreden grote toename van het areaal in de gewesten Aragón en Castilla-La Mancha en de enorme toename in Andalucía. Daarentegen was in Extremadura sprake van een enorme daling en het areaal daalde - in mindere mate - ook in zes andere gewesten (Cantabria, Castilla y León, Cataluña, Madrid, Navarra en Rioja). Zie voor een toelichting de punten 2 en 6.3.

De gewesten Andalucía, Extremadura, Castilla-La Mancha en Cataluña hebben het grootste ecologische areaal. De oorzaak van het grote areaal van Andalucía en Extremadura komt door de olijventeelt en de biologische weiden.

Hieronder volgt een overzicht van het areaal in de jaren 2001, 2003 en 2005.

In de laatste kolom is het procentuele gewestelijke areaal over het jaar 2005 gegeven.

	<u>2001</u>	<u>2003</u>	<u>2005</u>	<u>Aandeel op totaal</u>
Andalucía	107.380 ha	283.220 ha	403.361 ha	50,0%
Aragón	47.576 ha	74.169 ha	74.220 ha	9,2%
Asturias	311 ha	2.165 ha	2.410 ha	0,3%
Balearen	5.781 ha	12.110 ha	15.993 ha	2,0%
Canarische eil.	5.136 ha	5.738 ha	5.760 ha	0,7%
Cantabria	3.290 ha	4.372 ha	3.024 ha	0,4%
Castilla-La-Mancha	14.790 ha	47.638 ha	64.691 ha	8,0%
Castilla y León	15.984 ha	13.502 ha	12.152 ha	1,5%
Cataluña	50.790 ha	56.215 ha	54.188 ha	7,7%
Extremadura	172.958 ha	131.752 ha	67.379 ha	8,4%
Galicia	1.974 ha	5.948 ha	9.156 ha	1,2%
Madrid	1.915 ha	5.012 ha	4.917 ha	0,6%
Murcia	17.016 ha	20.583 ha	21.891 ha	2,7%
Navarra	19.060 ha	28.962 ha	28.002 ha	3,5%
Rioja	2.357 ha	8.625 ha	8.582 ha	1,0%

Baskenland	569 ha	662 ha	1.049 ha	0,1%
Valencia	18.191 ha	24.581 ha	30.794 ha	3,8%
<u>Spanje totaal</u>	485.079 ha	725.254 ha	807.569 ha	

De procentuele groei of daling van het areaal tussen 2001 en 2005

In de eerste kolom ziet u de groei of daling van het ecologisch areaal in de laatste vier jaren (2001-05) en in de tweede kolom de groei of daling in de laatste twee jaren (2003-05).

	Groei/daling 2001-2005	Groei/daling 2001-2003 <u>In %</u>	<u>In %</u>
Andalucía		+ 276	+ 42,3
Aragón		+ 56	+ 0,1
Asturias		+ 674	+ 13,0
Balearen		+ 176	+ 32,0
Canarische eil.		+ 12	+ 0,3
Cantabria		- 8	- 31,0
Castilla-La-Mancha		+ 34	+ 36,0
Castilla y León		- 23	- 7,3
Cataluña		+ 7	- 3,6
Extremadura		- 61	- 49,5
Galicia		+ 36	+ 54
Madrid		+ 156	- 1,9
Murcia		+ 28	+ 6,3
Navarra		+ 46	- 3,3
Rioja		+ 260	- 0,5
Baskenland		+ 84	+ 58,0
Valencia		+ 69	+ 25,2
<u>Spanje totaal</u>		+ 66	+ 11,3

c. De boeren (landbouw, tuinbouw, veehouderij)

Het aantal boeren:

	<u>2001</u>	<u>2003</u>	<u>2005</u>
Andalucía	3.983	4.768	5.159
Aragón	480	778	752
Astúrias		71	94
Balearen		274	312
Canarische eil.		485	609
Cantabria		89	85
Castilla-La Mancha	387	1.209	1.074
Castilla y León		162	217
Cataluña	522	620	683
Extremadura	721	5.745	3.608
Galicia		282	370
Madrid		72	74
Murcia		664	725
Navarra	599	638	580
La Rioja		235	283

País Vasco (Baskenland)		102	136
Valencia	670	834	932
<u>Spanje totaal</u>	15.606	17.028	15.693

d. De ecologische teelten

Aandeel bos, struiken, weiden en voedergewassen

Op het totale areaal van 807.569 ha vormen zij een belangrijk onderdeel (453.046 ha) voor de ecologische veehouderij:

<u>Product</u>	<u>Areaal in 2001</u>	<u>Areaal in 2003</u>	<u>Areaal in 2005</u>	<u>In % in 2005</u>
Bos en struiken	40.177	171.366	184.807	23
Weide en voedergewassen	199.347	227.521	268.239	33

Areaal en productie tussen 2001 en 2005

Nb: de percentages betreffen het areaal waar producten op worden verbouwd (354.523 ha), dus niet het totale areaal van 807.569 ha.

<u>Product</u>	<u>Areaal in 2001</u>	<u>Areaal in 2003</u>	<u>Areaal in 2005</u>	<u>In % in 2005</u>
Graan en groenvoeders	68.462	100.860	96.313	27,0
Groenten en aardappelen	2.692	3.802	3.854	1,0
Citrus	909	1.382	1.810	0,5
Fruit	3.425	3.438	3.566	1,5
Olijven	82.246	91.209	91.485	26,0
Wijn	11.841	16.453	15.991	4,5
Noten	33.100	38.178	41.360	11,7
Subtropisch en bananen	383	561	635	0,2
Medicinaal en aromatisch	2.300	9.120	14.628	4,1
Braakland	38.069	58.764	77.995	22
Zaden	24	78	2.828	0,8
Overige	2.104	2.523	5.605	3,0
<u>Totaal</u>	485.079	725.254	354.523	

De belangrijkste teelten per gewest

<u>Product</u>	<u>Belangrijkste gewesten</u>
Graan en groenvoeders	Aragón, Andalucía, Castilla-La Mancha, Navarra en Extremadura.
Groenten en aardappelen	Andalucía.
Citrus	Andalucía.
Fruit	Extremadura.
Olijven	Andalucía, Extremadura en Castilla-La Mancha.
Wijnbouw	Castilla-La Mancha, Murcia, Valencia en Cataluña.
Noten	Andalucía, Murcia, Castilla-La Mancha, Valencia, Balearen en Extremadura.
Bananen en subtropisch	Andalucía e Canarische eilanden.

Medicinaal en aromatisch	Andalucía.
Bos en struiken	Andalucía en op afstand Cataluña.
Weide en voedergewassen	Andalucía en op afstand Cataluña en Extremadura.
Braakliggend land	Aragón, Castilla-La Mancha, Navarra en Murcia.
Zaden	Aragón.

e. De ecologische veehouders in 2005

Aantal

De meeste ecologische veehouders houden vleesrunderen (43%) dan wel vleeschapen (22%).

<u>Activiteit</u>	<u>Aantal veehouders</u>	<u>Aantal dieren</u>
Vleesrunderen	805	54.176
Melkkoeien	42	2.525
Vleeschapen	421	131.050
Melksschapen	24	6.781
Vleesgeiten	109	11.886
Melkgeiten	23	6.587
Varkens	100	10.665
Vleespluimvee	38	39.095
Legkippen	110	66.661
Bijenteelt	131	28.315 bijenvolken
Overigen	76	1.455
<u>Totaal</u>	1.879	

De veehouders in de gewesten

Opvallend is hier de daling van het aantal veehouders uit Extremadura, want daar waren in 2003 de meeste houders van vleesrunderen en vleeschapen. Opvallend is ook het sterke aandeel van Andalucía.

<u>Activiteit</u>	<u>Percentage veehouders in de belangrijkste gewesten</u>
Vleesrunderen	Andalucía (48%) en Cataluña (21%). Aandeel Extremadura daalde sterk.
Melkkoeien	Galicia (40).
Vleeschapen	Andalucía (45) Balearen (15) en Cataluña (10). Aandeel Extremadura daalde sterk.
Melksschapen	Baskenland (62).
Vleesgeiten	Andalucía (48) en Cataluña (26).
Melkgeiten	Andalucía (48) (nieuw).
Varkens	Andalucía (62) en Balearen (27).
Vleespluimvee	Andalucía (24) (nieuw), Cataluña (24) en Balearen (nieuw) (21).
Legkippen	Balearen (37), Andalucía (14), Galicia (13) (nieuw) en Cataluña (10) (nieuw). Aandeel Canarische eilanden daalde sterk.
Bijenteelt	Andalucía (27) (nieuw), Galicia (13) (nieuw), La Rioja (10), Castilla y León (8) en Cantabria (8) (nieuw).
Overigen	Cataluña (79%).

f. Verwerking

Aantal verwerkers per gewest (2003 – 2005)

Opvallend is het belangrijke aandeel van Cataluña, waar zich, in verhouding tot het ecologisch areaal, relatief veel verwerkers bevinden.

	<u>2003</u>	<u>2005</u>	<u>In %</u>
Andalucía	305	320	16,2
Aragón	81	94	1,8
Astúrias	28	34	6,8
Balearen	46	84	4,3
Canarische eil.	57	46	2,3
Cantabria	6	14	0,9
Castilla-La Mancha	43	76	3,8
Castilla y León	69	82	4,1
Cataluña	277	369	19,6
Extremadura	42	61	3,1
Galicia	40	55	2,7
Madrid	36	44	3,3
Murcia	89	122	7,6
Navarra	75	87	4,3
La Rioja	62	61	3,0
País Vasco (Baskenland)	34	50	2,3
Valencia	149	165	13,6
<u>Spanje totaal</u>	1.439	1.764	

In mei 2006 was het aantal geregistreerde verwerkers gestegen tot 2.002:

	<u>Aantal bedrijven</u>	<u>Percentage</u>
<i>Plantaardig</i>		
Olijfolie	226	11,3
Wijn	272	13,6
Groenten en fruit in conserven	281	14,0
Overige conserven en sappen	118	5,9
Aromatische en medicinale producten	65	3,2
Brood en pasta	183	14,6
Wafels, confijt, gebak	39	1,9
Nootvruchten	78	3,9
Graanproducten	109	5,4
Levensmiddelenvoorbereidingen	49	2,4
Overige	293	14,6
<i>Dierlijke producten</i>		
Slachthuizen	85	4,2
Worsten	29	1,4
Melk en zuivelproducten	54	2,7
Vers vlees	38	1,9
Eieren	23	1,1
Honing	60	3,0
Totaal:	2002	

De belangrijkste gewesten per verwerkt product

Activiteit

Ingeblikte groenten/fruit
Wijn
Olijfolie
Brood en deegwaren
Ingeblikte bonen
Sappen en conserven
Inblikken nootvruchten
Medicinaal en aromatisch
Slachthuis en uitsnijderij
Melk/kaas

Belangrijkste gewesten

Cataluña, Andalucía, Murcia, Valencia, Aragón.
Canarische eilanden, Cataluña, Valencia, Rioja, Navarra.
Andalucía.
Andalucía, Cataluña, Valencia.
Cataluña, Aragón, Navarra.
Murcia, Andalucía.
Cataluña, Andalucía.
Cataluña, Valencia, Murcia, Castilla y León.
Cataluña, Andalucía.
Overall verspreid.

g. De logo's van de gewestelijke controleorganen.

COMITÉ ANDALUZ DE AGRICULTURA ECOLÓGICA

Avda. Emilio Lemos, 2. Edif. Torre Este, 6º, módulos 603-609
41020 Sevilla.
Tel: 95 468 06 73 - 95 469 34 58 - 95 468 90 44
Fax: 95 468 04 35
eMail: caae@caae.es

CÓDIGO: ES-AN-AE
ZONA CONTROL: Andalucía

COMITÉ DE AGRICULTURA ECOLÓGICA DE LA COMUNIDAD VALENCIANA

Cami de la Marjal, s/n.
46470 ALBAL (Valencia)
Tel: 96 126 27 63.
Fax: 96 126 39 56.
eMail: caecv@cae-cv.com

CÓDIGO: ES-VA-AE
ZONA CONTROL: Valencia

CONSELL CATALÀ DE LA PRODUCCIÓ AGRÀRIA ECOLÒGICA

Avda. Meridiana, 38, 1º
08018 Barcelona
Tel 93 552 47 90
Fax 93 552 47 91
eMail: ccpae.eco@infonegocio.com

CÓDIGO: ES-CT-AE
ZONA CONTROL: Catalunya

CONSEJO BALEAR DE LA PRODUCCIÓN AGRARIA ECOLÓGICA

Selletes, 25.
07300 Inca (Baleares).
Tel: 971 887 014
Fax: 971 887 001
eMail: caeba@redestb.io.es

CÓDIGO: ES-BA-AE
ZONA CONTROL: Islas Baleares

CONSEJO DE AGRICULTURA ECOLÓGICA DE LA COMUNIDAD DE CASTILLA Y LEÓN

Pio del Rio Horteiga, 1, 5ºA
47001 Valladolid.
Tel: 983 34 38 55. Fax: 983 34 26 40.
eMail: caecy@nemo.es

CÓDIGO: ES-CL-AE
ZONA CONTROL: Castilla y León

CONSEJO DE LA PRODUCCIÓN AGRARIA ECOLÓGICA DE NAVARRA

Avda. San Jorge, 81, entreplanta.
31012 Pamplona - Iruña.
Tel: 948 17 83 32.
Fax: 948 17 83 32.
eMail: cpaen@cpaen.org

CÓDIGO: ES-NA-AE
ZONA CONTROL: Navarra

COMITÉ ARAGONÉS DE AGRICULTURA ECOLÓGICA

Edificio Centrorigen
Cº de Cogullada, s/n (Mercazaragoza)
50014 Zaragoza
Tel.: 976 475 778
Fax: 976 475 817
e-mail: caearagon@arrakis.es
www.caeearagon.com

CÓDIGO: ES-AR-AE
ZONA CONTROL: Aragón

COMITÉ DE AGRICULTURA ECOLÓGICA DE LA COMUNIDAD DE MADRID

Bravo Murillo, 101 3ª planta.
28020 Madrid.
Tel: 91 535 30 99.
Fax: 91 553 85 74.
eMail: esmaae@teleline.es

CÓDIGO: ES-MA-AE
ZONA CONTROL: Madrid

DIRECCION GENERAL DE ALIMENTACIÓN Y COOPERATIVAS. CONSEJERÍA DE AGRICULTURA Y MEDIO AMBIENTE

Pintor Matias Moreno, 4.
45002 Toledo.
Tel: 925 26 67 51.
Fax: 925 26 67 22.
eMail: chernandez@jccm.es

CÓDIGO: ES-CM-AE
ZONA CONTROL: Castilla - La Mancha

CONSEJO REGULADOR DE LA AGRICULTURA ECOLÓGICA DE CANARIAS

Valentin Sanz, 4, 3º.
38003 Santa Cruz de Tenerife.
Tel: 922 24 62 80.
Fax: 922 24 10 68.
eMail: juanjose.trianamarrero@gobiernodecanarias.org

CÓDIGO: ES-CA-AE
ZONA CONTROL: Canarias

CONSEJO DE LA PRODUCCIÓN AGRARIA ECOLÓGICA DEL PRINCIPADO DE ASTURIAS

Av. Prudencio González, s/n.
Cámara Agraria.
33424. Posada de Llanera (Asturias).
Tel: 98 577 35 58.
Fax: 98 577 35 58.
eMail: copaeastur@eresmas.com

CÓDIGO: ES-AS-AE
ZONA CONTROL: Asturias

CONSEJO DE AGRICULTURA ECOLÓGICA DE LA REGIÓN DE MURCIA

Avenida del Río Segura 7.
30002 Murcia.
Tel 968355488.
Fax 968223307.
eMail: caermurcia@teletel.es

CÓDIGO: ES-MU-AE
ZONA CONTROL: Murcia

**DIRECCIÓN DE POLÍTICA E INDUSTRIA AGROALIMENTARIA.
INSTITUTO DE CALIDAD AGROALIMENTARIA.**

C/ Donosti-San Sebastián, 1.
01010 Vitoria-Gasteiz.
Tel: 945 019 687.
Fax: 945 019 701.

CÓDIGO: ES-VAS-AE
ZONA CONTROL: País Vasco

CONSEJERÍA DE AGRICULTURA, GANADERÍA Y D. RURAL.

Av. de la Paz, 8-10
26071 Logroño (La Rioja).
Tel: 941 291 600.
Fax: 941 291 602.
eMail: dg.agrigena.agri@larioja.org

CÓDIGO: ES-RI-AE
ZONA CONTROL: Rioja

CONSEJO REGULADOR AGROALIMENTARIO ECOLÓGICO DE EXTREMADURA (CONTROL ELABORADORES E IMPORTADORES)

Pº de Roma, s/n.
06800 Mérida (Badajoz).
Tel: 924 005 776
Fax: 924 005 779.
eMail: craex@eic.juntaex.es

COMITÉ EXTREMEÑO DE LA PRODUCCIÓN AGRARIA ECOLÓGICO (CONTROL PRODUCTORES)

Av. Portugal, s/n.
06800 Mérida (Badajoz).
Tel: 924 002 274
Fax: 924 002 126.
eMail: cepae@aym.juntaex.es

CÓDIGO: ES-EX-AE
ZONA CONTROL: Extremadura

CONSEJO REGULADOR DE LA AGRICULTURA ECOLÓGICA DE GALICIA

Apdo. Correos 55.
27400 Monforte de Lemos. Lugo.
Tel: 982 405 300.
Fax: 982 416 530.
eMail: craega@arrakis.es

CÓDIGO: ES-GA-AE
ZONA CONTROL: Galicia

CONSEJO REGULADOR DE LA AGRICULTURA ECOLÓGICA DE CANTABRIA

Centro Regional Extensión Agraria.
Heroes Dos de Mayo, s/n.
39600 Muriedas-Camargo. Cantabria.
Tel: 942 269 855.
Fax / Tel.: 942 269 856.
eMail: craecn@mundivia.es

CÓDIGO: ES-CN-AE
ZONA CONTROL: Cantabria

_**

LNV-bureau Madrid
Heringa – 1 juni 2006